

Aan: de Heer Mr H.H.Maas

Betreft: Integratiebesprekingen.

./.

Naar aanleiding van de vraag ^{vna} wat de Heer D.G. of er nog opmerkingen zijn, gaat bijgaande notitie. Daarin zijn tevens verwerkt de belangrijkste vragen m.b.t. kapitaalverkeer. De details - waarmede de Brusselse investeringscommissie zich m.i. te vroeg heeft beziggehouden - komen desgewenst naderhand. Copie gaat aan Drs.Pleiter en Drs.Lasseur.

Mr W.M.Verberne

9 September 1955.

ad 1 en 3

Bij Verdrag werden bepaald, dat op de Gemeenschappelijk markt verboden zijn:

- a. restricties m.b.t. deviezen ter betaling van goederen-leveranties, dienstenbetoon en kapitaalprestaties, kortom dus de posten die als regel geregistreerd worden op de lopende rekening van de betalingsbalans.
- b. contingenten (kwantitatieve restricties)
- c. subsidies, "charges spéciales", prélèvements remboursement des charges sociales, exonérations fiscales
mécanisme de péréquation
nader te bepalen vormen van staatsbedrijvigheid ^{2.} staatshandel,
- d. tariefdiscriminaties door vervoersmaatschappijen
- e. breuken in het vervoerstarief door nationale grenzen.
N.B. d en e betreffen in hoofdzaak weliswaar dienstenverkeer maar zijn toch ook belangrijk voor het goederenverkeer.
- f. Nader te bepalen ondernemersovereenkomsten o.a. marktverdelingen; "abus de puissance économique"
- g. dumping met name dual pricing
- h. gedragingen die naar het hetzij unanieme, hetzij met nader te bepalen meerderheid te vallen oordeel van of vanwege de gemeenschap, het economisch verkeer op de gemeenschappelijke markt belemmeren.

ad 2.

primo

Indien men uitgaat van de wenselijkheid aan de gemeenschap geen decisieve bevoegdheden m.b.t. b.b.-vraagstukken te verlenen, zal het gestelde onder 2. (foto Btz.126986 No.1770) wel als volgt moeten worden verstaan:

zowel b.b.-overschotten als b.b.-tekorten kunnen de werking van de gem.markt verstoren. Kleine en kortstondige overschotten resp. tekorten terzijde latend dient de aandacht geconcentreerd te worden op meer langdurige en grote overschotten resp. tekorten. Indien nu dergelijke overschotten resp. tekorten te verwachten zijn, een of meerdere partners daarvan aanwijsbaar zeer ernstige schade ducht of lijdt en uit dien hoofde bezwaren bij de gemeenschap inbrengt, zal deze laatste zich daarmee inlaten en met het desbetreffende land in overleg treden over de maatregelen die nodig zijn om een evenwichtiger situatie te doen ontstaan. De Gemeenschap kan terzake het advies over het I.M.F. vragen. Indien het I.M.F. de schade-verwachting deelt, c.q. de schade toegebracht oordeelt, zal de gemeenschap een aanpassingsplan resp. - de gegrondheid van de aanvraag van een escape clause erkennende - een saneringsplan voorstellen. Bij deze werkzaamheden heeft de gemeenschap slechts adviserende en consultatieve, geen decisieve bevoegdheden. Leidt het aanpassings- resp. saneringsplan naar het oordeel van de gemeenschap en de desbetreffende partner(s) niet binnen nader vast te stellen termijn tot het beoogde effect, dan zullen de

desbetreffende partner(s) ten opzichte van het nalatige land het recht hebben zowel enige of alle voordelen van de gemeenschappelijke markt terug te nemen als zelf de modaliteiten van hun tegenmaatregelen te bepalen.

Vorenstaande lezing lijkt evenwichtiger en minder beïnvloed door de actuele economische situatie van ons land: in een voor minstens enkele decennia te sluiten verdrag dient immers rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat het sterk conjunctuurgevoelige Nederland in minder gunstige omstandigheden kan komen te verkeren: door welke omstandigheid danook (Korea, Februari-ramp enz.): alsdan zou Nederland zich indien Uw redactie wordt gevolgd, ~~zich~~ lelijk in eigen vlees kunnen snijden. Daarenboven lijkt de hiergegeven lezing uit een oogpunt van solidarité des faits wel zo aanbevelenswaard. Ten slotte lijkt de gegeven lezing meer reëel, in zoverre rekening wordt gehouden met het onmiskenbare feit dat niet iedere partner de mogelijkheid heeft of binnen afzienbare tijd kan verwerven om in gelijke mate en met gelijk effect binnenlandse econ.politiek te voeren.

M.b.t. het slot van meergenoemd punt 2 lijkt enige verduidelijking wel nuttig. De aldaar bedoelde troubles fondamentaux et persistants vinden hun uitdrukking in b.b.-problemen of niet. In het eerste geval geldt dan uiteraard het vorenstaande; in het tweede geval rijzen echter o.a. de volgende vragen, op de beantwoording waarvan bij ons toch nader dienen te bezinnen.

- a) Worden met "troubles" die bedoeld welke zich in een of meerdere ondernemingen resp. bedrijfstakken als aanwijsbaar gevolg voordoen van het op gang komen
- ↳ b) resp. functioneren van de g.m. ?/Welke escape clauses worden voor die troubles" in uitzicht gesteld (tijdelijke dispensatie van gemeenschappelijke realisatie-maatregelen tijdens de periode voorafgaand aan de i.w.treding van de g.m.; financiële readaptatie hulp?)
- c) waarom wordt aan de gemeenschap hier in tegenstelling tot de b.b.-moeilijkheden wel decisieve bevoegdheid toegedacht in een of andere zin (toestaan resp. weigeren)?
- d) Wie - gemeenschap of Staat? - beoordeelt (naar welke normen?) of door enige Staat terecht of ten onrechte bepaalde moeilijkheden als troubles dan wel als b.b.-problemen worden voorgedragen? De consequenties zijn nl. zeer verschillend.

secunde

Het uitgangspunt onder primo wordt door mij evenwel niet gedeeld. Het is dunkt mij zonder meer klaarblijkelijk dat reeds de beoogde douane-unie (om nog maar niet te spreken van de gem.markt) noopt tot een gemeenschappelijke economische politiek om zowel intern, dus binnen de zes, als extern, dus tegenover de buitenwereld

wereld, het econ.verkeer enigermate bevredigend te doen verlopen. Alleen een dergelijke gem. econ.politiek garandeert in voldoende mate een gem.houding bijv.tegenover "emergencies" als schaarste en overproductie en geeft gelegenheid tot een noemenswaard conjunctureel beleid. Een dergelijke econ.politiek is evenwel feitelijk onmogelijk zonder zekere gem.bevoegdheden ten opzichte van b.b.-vraagstukken van ieder der partners.

Het vorenstaande sluit allerm minst in dat de gemeenschap zich met ieder wissel zou mogen bemoeien. In tegendeel haar werkzaamheid zal zoveel mogelijk aanvullend moeten zijn; in dit opzicht sluit ik mij dus geheel aan bij de gedachtengang ontwikkeld op blz.2 bovenaan van Uw ~~memorandum~~ memorandum van 31 Augustus, Het lijkt mij evenwel minder reëel beleid geen rekening te houden met het onbetwistbare feit dat niet ieder der partners in de mogelijkheid verkeert haar b.b.-problemen in de binnenlandse sfeer d.m.v. monetair beleid, consumptie beperkingen, regularisatie van investeringen, rationele productiviteitsverbetering etc. tot oplossing te brengen. Hier ligt het terrein voor effectieve solidariteit.

ad 4.

Eindphase

a) Volstreekte vrijheid van kapitaalverkeer is voor zover bekend door niemand ooit gesteld. Steeds werden - evenals bij goederenverkeer - uitzonderingen voorbehouden, gegrond op openbare orde, veiligheid enz.; zie hierover zeer duidelijk de notitie van Dr L.H. dd.27 Augustus aan Drs v.d.Beugel m.a.w. steeds is in beginsel vrij kapitaalverkeer gesteld met de nodige beperkingen. Het lijkt onjuist indien te Brussel thans de houding zou worden aangenomen van in beginsel geen vrij kapitaalverkeer maar wel enige bereidheid om tot verruiming van het kapitaalverkeer te komen. Inmiddels zouden wij - en met name onze collega van Financiën - ons moeten bezinnen welke beperkingen wij op het oog hebben. Bijv. 1) welke deviezen-reserves naar bedrag en samenstelling (beneden- en boven-limiet) zijn nodig? M.a.w. beneden welke limiet is een automatische of van gemeenschapswege te verlenen escape m.b.t. het vrij kapitaalverkeer op zijn plaats, en boven welke limiet zal (zullen) de partner(s) van de gemeenschap kunnen verlangen dat een aanpassingsplan wordt voorgesteld, uitgevoerd en bij niet uitvoering gesanctionneerd.

Volks-

2) In hoeverre moet een land autonoom blijven om het kapitaal aanbod voor eigen/huishouding te reserveren. 3) In hoeverre bestaat behoefte aan speelruimte om buitenlandse schulden te kunnen aflossen. 4) In hoeverre moeten de Staten als zodanig hun eigen kapitaalsbehoefte en tegen welke rente kunnen bevredigen.

b) Men kan zich zeer wel voorstellen een gemeenschappelijke markt te definiëren zonder een als voren opgevat en dus beperkt vrij verkeer van eigenlijk gezegd kapitaal; m.a.w. een gem.markt te formuleren die beperkt is tot een vrij verkeer m.b.t. goederen, diensten en kapitaalverplichtingen/rechten, zoals die als regel geregistreerd worden op de lopende rekening van de betalingsbalans. Het lijkt echter overwegend bezwaar te ontmoeten thans te Brussel een dergelijke "magere" gem.markt te doen bevorderen.

bevorderen.

De door slaggevende betekenis van zo groot mogelijke beschikbaarheid van eigenlijk gezegd kapitaal ter bevrediging van de investeringsbereidheid met het oog op de effectieve vraag, de werkgelegenheid en een daarbij passend productieniveau, behoeft geen toelichting: de noodzaak van een goed ontwikkelde kapitaalmarkt binnen de zes - waaraan toch reeds in zekere zin "afbreuk" wordt gedaan door zelfgefinancierde directe investeringen, gedwongen besparingen in de vorm van belastingen en sociale verzekeringslasten (risico mijdend kapitaal!) - mag dan ook evident heten. Een goed ontwikkelde kapitaalmarkt sluit niet slechts de mogelijkheid maar zelfs de noodzaak in van een controle op de bedrijfseconom. deugdelijkheid van aandelen - en obligatie-emissies; ook een zekere controle (effectenhandel) op beleggen en speculeren lijkt niet daarmee in strijd, wil men het money-bewegingen etq. beheersen.

Het kan daarenboven niemand ontgaan dat de besprekingen in investeringscommissie betr. het investeringsfonds, met name van Duitse zijde, gaan in een richting, die in het verlengde van de hiervoor aangeduide gedachtengang liggen.

Ten slotte - maar dat ligt buiten mijn verantwoordelijkheid - stelle men zich de volste face voor die daardoor zou worden gemaakt in vergelijking tot de van 1952-54 aangenomen houding, en de reactie die een dergelijke ommekeer bij anderen zou wekken.

Overgangsfase.

Indien men zich als hiervoor onder ad 4 a) geschetst een meer concrete voorstelling van de gem. kapitaalmarkt heeft gevormd, kan doelmatig worden nagegaan hoe die markt te bereiken. Hier openen zich nog allerlei mogelijkheden. De praktische mogelijkheden voor kapitaalliberalisatie, vermeldt op blz. 1 van de nota van Financiën van 18 Aug. lijken zeer plausibel. De gedachte is wel eens gerezen of de vrijgave van effectenhandel en emissieactiviteit niet in den tijd gedifferentieerd zou kunnen worden naar mate het goederenverkeer, dat met die effecten of emissies correspondeert, op gang komt.

ad 5 Men kan zich afvragen of de ministriële gedachtenwisseling beter vooraf zou kunnen gaan aan de voortzetting van de studie-discussies te Brussel dan wel omgekeerd. Het laatste lijkt het meest practicabel en ook wenselijk mits - althans wat de Nederlandse deelneming betreft - het risico mag worden genomen ~~aan~~ ^{aan} studiestaanpunt in te nemen, dat t.z.t. zo nodig door de Nederlandse Ministers wordt gediskwalificeerd.

ad 6 Het standpunt van H. en N. in dit opzicht is wel bekend. Het zou wenselijk zijn indien reeds nu meerdere zekerheid zou kunnen worden verkregen dat Nederland t.z.t. niet ongenegen is tot het gemiddelde van het GATT te gaan. Intussen dit blijft een punt van tactiek ter Brusselse studie-conferentie. Uitdrukkelijk zij verklaard dat dezerzijds niet wordt ingezien hoe die geneigdheid een onderhandelingsobject t.z.t. in handen van de Minister van Buitenl. Zaken zou kunnen zijn. De offers, die de andere landen met name Frankrijk en Italië voor een buitentarief op genoemd gemiddelde zullen moeten brengen, zijn vele malen groter dan de vermeende Nederlandse concessie, die hier te lande hooguit een onbetekende repercussie in algemene zin m.a.w. voor

en andere voor de Nederlandse volkshuishouding als geheel, zal hebben. Misschien kan een Nederlandse gedelegeerde te Brussel erop aan sturen dat het t.z.t. aan H.H.Ministers wordt aanbevolen specialisten opdracht te geven om een gemeenschappelijk tarief van de zes op basis van het GATT-gemiddelde/~~xxx~~. nadere richtlijnen voor te bereiden, bij gebreken~~waarvan~~ in dit opzicht weinig verder kan worden gekomen.

ad 7 De voorlopige opvatting dat convertibiliteit tussen de zes in de gem.markt (eindphase) noodzakelijk is, is naar mijn mening in~~na~~ overeenstemming met het gevoelen in de commissie voor de marché commun te Brussel. Alleen voor de overgangstijd, mits niet van te lange duur, zijn mechanismen te bedenken dat enige landen wel en andere landen niet convertibel zouden zijn.

ad 8 en 9 Op de institutionele aspecten zal met het oog op het vorenstaande niet worden ingegaan, waarmede niet gezegd wil zijn dat de uiteenzetting onder 8 in Uw memo dd. 31 Augustus jl. voldoende duidelijk zou zijn. Behoudens anders luidende event.instructies van H.H.Ministers wordt aangenomen, dat de Nederlandse delegatie in de Brusselse studiecmissie ook in institutioneel opzicht ruime armslag heeft. Onverminderd toch het volkenrechtelijk en buitenlands ~~xxxxxx~~ ^{effect aspect} van de institutionele vraagstukken geldt dat ook deze laatsten voor het goed functioneren van enige gem.markt van wezenlijk belang zijn.

Slotopmerkingen

Nota is genomen van de mededeling dat in de bespreking van 3 September geen definitief Nederlands standpunt is bepaald. Tenzij onze collega's overwegende bezwaren hebben is de speelruimte voor de eerstkomende weken te Brussel onvoldoende onbegrensd.